

PROJEKT

Uzasadnienie

Do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Łąki nad Młynówką PLH180041

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia

PROJEKT

17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewni możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. Nr 31, poz. 206) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Łąki nad Młynówką PLH180041 (zwany dalej Obszarem), został zaproponowany jako OZW w październiku 2009 r. Zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/146.), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 8 lutego 2011 r. Aktualny stan prawny określa Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. (Dz.U.U.E.L.2015.18.1) w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072 (Dz.U.U.E L z dnia 23 stycznia 2015 r.).

Obszar obejmuje głównie świeże i podmokłe łąki oraz turzycowiska, użytkowane ekstensywnie - kośnie i pastwiskowo. Osią obszaru jest potok Młynówka na odcinku Bączal-Trzcinica, wzdłuż którego porastają zarośla łęgowe. Niewielkie powierzchnie na obrzeżach obszaru zajmują płaty łąk. Podstawowym czynnikiem warunkującym utrzymanie się wymienionych typów siedlisk jest z jednej strony gospodarka kośna i pasterska, z drugiej obecność nieuregulowanego cieku wodnego, okresowo podtapiającego otaczające go łąki i zarośla łęgowe.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Łąki nad Młynówką, został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań

PROJEKT

ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 3.04.2015 r. w ramach realizacji 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” realizowanego w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Opis granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie 513 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247)

Obszar Łąki nad Młynówką PLH180041 nie jest zlokalizowany na terenie pokrywającym się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Ponadto, przedmiotowy obszar nie znajduje się na terenie pokrywającym się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla których ustanowiono zadania ochronne lub plan urządzania lasu uwzględniający zakres, o którym mowa ww. artykule.

W związku z powyższym nie zachodzi przesłanka do zastosowania art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody to znaczy do odstąpienia od konieczności sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 i projektem planu zadań ochronnych objęto cały obszar (51,02 ha).

W ramach prac nad planem zadań ochronnych przeprowadzono ocenę siedlisk przyrodniczych występujących na terenie całego obszaru, opartą na przeprowadzonej w roku 2015 inwentaryzacji przyrodniczej. Zgodnie z wymogami badania opierały się metodycznie na wytycznych GIOŚ w odniesieniu do prowadzenia monitoringu siedlisk przyrodniczych. W ramach prac terenowych w obrębie siedlisk założono stanowiska monitoringowe, będące transektami w obrębie których wykonano ocenę parametrów i wskaźników odnoszących się do poszczególnych siedlisk. Również w obrębie stanowiska wykonano 3 zdjęcia fitosocjologiczne. Powierzchnia zdjęcia wynosiła 25 m² dla siedlisk nieleśnych i 400 m² dla siedlisk leśnych. Dodatkowo wykonywano zdjęcia fitosocjologiczne we wszystkich płatach danego siedliska pokazujące jego zmienność i stopień zachowania. Dokonano również wizji terenu pod względem występowania gatunków chronionych i inwazyjnych roślin.

W odniesieniu do siedliska: **6410 – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)** wyznaczono jedno stanowisko monitoringowe oraz jedno dodatkowe zdjęcie fitosocjologiczne.

Łąka trzęślicowa w obszarze Natura 2000 „Łąki nad Młynówką” PLH180041 ulega przekształceniu w szuwar mannowy *Glycerietum maximae* z dominacją manny mielec *Glyceria maxima* i szuwar turzycy zaostrej *Caricetum gracilis* z dominacją turzycy zaostrej *Carex gracilis*. Pozostałościami po niej są sporadycznie pojawiające się charakterystyczne gatunki takie jak np. krwiściąg lekarski *Sanguisorba officinalis* czy rdest wężownik *Polygonum bistorta*.

PROJEKT

Ze względu na małą powierzchnie siedliska w płacie (0,18 ha), transekt monitoringowy skrócono do 50 m długości, a zdjęcia fito na transekcje wykonano co 25 m.

Ocena ogólna U2 na jaką został oceniony płat tego siedliska wynika głównie ze słabych ocen wskaźników: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne roślin zielnych, martwa materia organiczna. Również na U2 ocenione zostały perspektywy ochrony, ze względu na istniejące obecnie wysokie poziomy wód gruntowych oraz problematyczne koszenie ze względu na podmokłość terenu.

Podczas prac zidentyfikowano także istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony. Głównym istniejącym zagrożeniem dla łąk zmiennowilgotnych na analizowanym obszarze jest wysoki poziom wód gruntowych, a także szkody wyrządzone przez roślinożerców, w tym przypadku bobry. Do potencjalnych zagrożeń należą działania mające na celu zmeliorowanie terenu, całkowite osuszenie, które doprowadzi do degradacji siedliska.

Istniejące zagrożenia prowadzą do powolnej sukcesji siedliska w kierunku szuwaru marnego.

Głównym celem działań ochronnych dla tego siedliska jest zachowanie powierzchni, struktury i funkcji istniejącego płatu zbiorowiska, z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą bogactwa florystycznego. W siedlisku tym, które jest szczególnie cenne ze względu na dużą różnorodność gatunkową, zarówno roślin jak i zwierząt, podstawowym celem jest utrzymanie siedliska poprzez prowadzenie właściwej gospodarki kośnej połączonej z usuwaniem biomasy.

Działania ochronne zapewniają skuteczne i efektywne osiągnięcie założonych celów, a także monitoring przyjętych parametrów i wskaźników stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru. Podstawowymi działaniami ochronnymi dla tego siedliska jest przywrócenie i utrzymanie tradycyjnego sposobu użytkowania gospodarczego polegającego na prowadzeniu ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego.

W odniesieniu do siedliska **6430 – ziólorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziólorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)** wyznaczono jedno stanowisko monitoringowe oraz dwa dodatkowe zdjęcia fitosocjologiczne.

W obszarze Natura 2000 Łąki nad Młynówką PLH180041 odnotowano wystąpienie zbiorowisk zióloroślowych z klasy *Artemisietea vulgaris*. Siedlisko reprezentowane jest przez dwa niewielkie płaty. Gatunkami tworzącymi zbiorowisko są głównie kielisznik zaroślowy *Calystegia sepium* oraz przytulia czepna *Galium aparine* z dużym udziałem pokrzywy zwyczajnej *Urtica dioica* i towarzyszeniem innych gatunków pochodzących z sąsiednich zbiorowisk. Ze względu na małą powierzchnie siedliska (dwa płaty o łącznej powierzchni 0,38 ha) wykonano jeden skrócony transekt monitoringowy o długości około 50 m. Dodatkowo wykonano dwa zdjęcia fitosocjologiczne po jednym w każdym płacie siedliska.

Ziólorośla nadrzeczne są siedliskiem najbardziej narażonym na wnikanie gatunków inwazyjnych takich jak np. nawłóć późna *Solidago gigantea* i niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*. Z uwagi na ekspansywność tych gatunków mogą one zaburzać strukturę florystyczną poprzez wypieranie gatunków rodzimych, właściwych siedlisku i tworząc jednorodne płaty, doprowadzić do jego zaniku.

Ocena ogólna U1 na jaką został oceniony płat tego siedliska wynika głównie z małej ilości i małego pokrycia (poniżej 10%) gatunków charakterystycznych np. kielisznika zaroślowego *Calystegia sepium*, lub kościenicy wodnej *Myosoton aquaticum*. W przeciwieństwie do gatunków

PROJEKT

charakterystycznych, w badanych płatach zaznacza się mocno ekspansywny charakter gatunków zielnych przynależnych do innych siedlisk w tym głównie zarośli nadrzecznych: mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*, mięta długolistna *Mentha longifolia*, olcha czarna *Alnus glutinosa*. W zdjęciach fitosocjologicznych notowano średnio 15 gatunków roślin co dla tego rodzaju siedliska można ocenić jako małą wartość. Istotnym zjawiskiem obserwowanym na badanych płatach jest wnikanie gatunków inwazyjnych nawłoci późnej *Solidago gigantea* oraz niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*.

Podczas prac zidentyfikowano także istniejące i potencjalne zagrożenia dla przywrócenia właściwego stanu siedliska przyrodniczego. Głównym istniejącym zagrożeniem dla ziołorośli nadrzecznych jest wnikanie gatunków inwazyjnych takich jak np. nawłoc późna *Solidago gigantea* i niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*. Zjawisko to można zaliczyć do zagrożeń istniejących. Z uwagi na ekspansywność tych gatunków zaburzają one strukturę florystyczną poprzez wypieranie gatunków rodzimych, właściwych siedlisku. Tworzą mono-gatunkowe płyty zagłuszające rodzimą roślinność. Do potencjalnych zagrożeń zaliczyć można regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmianę ich przebiegu.

Głównym celem działań ochronnych dla tego siedliska jest zachowanie powierzchni, struktury i funkcji istniejącego płatu zbiorowiska, z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą bogactwa florystycznego.

Działania ochronne zapewniają skuteczne i efektywne osiągnięcie założonych celów, a także monitoring przyjętych parametrów i wskaźników stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru. Podstawowymi działaniami ochronnymi dla tego siedliska jest ograniczenie występowania nawłoci pospolitej *Solidago gigantea* w obrębie płatów, poprzez koszenie ręczne końcem lipca lub w sierpniu.

W odniesieniu do siedliska **6510 – ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)** wyznaczono sześć stanowisk monitoringowych oraz trzynaście dodatkowych zdjęć fitosocjologicznych.

Siedlisko na terenie obszaru Natura 2000 zostało wyznaczono na kilkunastu płatach o łącznej powierzchni 14,67 ha.

Rozmieszczenie łąk świeżych w obszarze ma charakter mozaikowy, poprzedzielane są one zbiorowiskami łągowymi, fragmentarycznymi, bardzo słabo zachowanymi grądami oraz zbiorowiskami „nienaturowymi”, takimi jak szuwały trzcinowe (*Phragmitetum australis*), szuwały turzycowe ze związku *Magnocaricion* czy bogate gatunkowo łąki podmokłe z dominacją ostrożeńia łąkowego *Cirsium rivulare* (łąki ostrożeńiowe *Cirsietum rivularis*).

Większość łąk ma podobną strukturę gatunkową: różnice wynikają głównie z intensywności użytkowania. Na fragmentach właściwie koszonych odnotowano często ponad 30 gatunków w zdjęciu fitosocjologicznym, podczas gdy na niekoszonych lub z pozostawioną materią organiczną liczba ta spadała do około 20. Charakterystyczne dla obszaru jest niejednokrotnie trudne określenie właściwej granicy łąki świeżej. Wynika to z faktu, że łąki te często przechodzą płynnie w siedliska bardziej podmokłe w miarę zbliżania się do rzeki: często przy korycie rzeki znajdują się szuwały lub łąki ostrożeńiowe, zaś nieco dalej skład gatunkowy jest znacznie wzbogacony o gatunki z związku *Arrhenatherion*. Podobnie – wprowadzenie koszenia na nieużytkowane szuwały turzycowe znacznie podnosi bogactwo florystyczne o taksony właściwe dla łąk świeżych. Ponadto w siedliskach łąkowych odnotowano gatunki storczyków objęte ochroną gatunkową takie jak: kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* i podkolan biały *Platanthera bifolia*.

PROJEKT

Zachowanie płatów siedliska jest zróżnicowane. Występują płaty o właściwym stanie zachowania (z typowym składem gatunkowym). Jednak większość płatów ma stan zachowania niezadawalający. Ocena ogólna siedliska w obrębie obszaru została oceniona na U1 (niezadawalający). Jej wyznaczenie jest efektem obecności na ich powierzchni gatunków inwazyjnych (głównie nawłoci późnej *Solidago gigantea*), ekspansji gatunków rodzimych (np. śmiałek darniowy *Deschampsia caespitosa*, pokrzywa zwyczajna *Utrica dioica*) oraz występowaniu zalegającej grubej warstwy martwej materii. Taki stan wynika z zarzucania gospodarowania łąkarskiego i pasterskiego na badanych płatach siedliska. Zaniechanie koszenia może doprowadzić do wystąpienia zjawiska sukcesji wtórnej przez krzewy, które wypierają gatunki łąkowe, ale także dają możliwość na rozprzestrzenianie się obcych gatunków inwazyjnych, przede wszystkim nawłoci późnej *Solidago gigantea*. Ponadto w wyniku braku koszenia/wypasu, gromadzą się ogromne ilości martwej materii organicznej, która powoduje ustępowanie głównie gatunków dwuliściennych np. koniczyn *Trifolium* sp. Jednak z drugiej strony potencjalnym zagrożeniem może być zbyt intensywne koszenie prowadzące do zubożenia składu gatunkowego (w pierwszej kolejności giną rośliny późno kwitnące, głównie gatunki dwuliścienne). Do zagrożeń potencjalnych zaliczyć można również intensywne nawożenie. Zbyt wysokie dawki mogą doprowadzić do faworyzowania niektórych gatunków roślin (szczególnie traw), które zaczną wypierać gatunki dwuliścienne (szczególnie motylkowate) i ostatecznie będzie to powodem ubożenia składu gatunkowego.

Głównym celem działań ochronnych dla tego siedliska jest zachowanie powierzchni, struktury i funkcji istniejącego płatu zbiorowiska, z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą bogactwa florystycznego. W siedliskach łąkowych, które są szczególnie cenne ze względu na dużą różnorodność gatunkową roślin i zwierząt podstawowym celem jest utrzymanie siedliska poprzez prowadzenie właściwej gospodarki kośnej, kośno-pastwiskowej lub pastwiskowej połączonej z usuwaniem biomasy.

Działania ochronne zapewniają skuteczne i efektywne osiągnięcie założonych celów, a także monitoring przyjętych parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Podstawowymi działaniami ochronnymi dla łąk ekstensywnie użytkowanych jest utrzymanie bądź przywrócenie tradycyjnego sposobu użytkowania gospodarczego polegającego na prowadzeniu ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego, a także usunięcie krzewów i podrostu drzew z płatów siedliska.

W odniesieniu do siedliska **7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska** stwierdzono błędnie wyznaczone siedlisko w poprzednich badaniach a tym samym jego brak.

Torfowiska 7140 definiowane są jako zbiorowiska przejściowe zasilane wodami pochodzącymi z opadów i spływów powierzchniowych, wodami podziemnymi lub przepływowymi powstałe zwykle na skutek łądowacenia zbiorników wodnych. Charakteryzują się małą różnorodnością florystyczną, ze zwykle dobrze rozwiniętą warstwą mchów. Reprezentują klasę *Scheuzerio-Caricetea nigrae*.

W obszarze Natura 2000 Łąki na Młynówką PLH180041 płat, który dotychczas był identyfikowany jako torfowisko, jest tak naprawdę płatem szuwaru trzcinowego *Phragmiteum australis* z dominacją trzciny pospolitej *Phragmites australis*, która stanowi 90% pokrycia. Poza tym gatunkiem trafiają się pojedyncze osobniki m.in. trzcinika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, turzycy zaostrej *Carex gracilis*, przytuli błotnej *Galium palustre* czy skrzypu błotnego *Equisetum palustre*. Należy dodać, że na terenie całego obszaru takich podobnych płatów jest

PROJEKT

więcej. Stanowią one swojego rodzaju etap sukcesyjny łąk podmokłych, które po zaniechaniu koszenia stopniowo zarastają trzcina. Zarówno w tym płacie jak i w innych podobnych obserwowanych płatach, nie odnaleziono stwierdzonych tam wcześniej gatunków rzadkich: kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*, bobrka trójlistkowego *Menyanthes trifoliata* i dziewięciornika błotnego *Parnassia palustris*.

Ponieważ nie potwierdzono występowania siedliska torfowiska przejściowego nie prowadzono badań monitoringowych.

W odniesieniu do siedliska **91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)** wyznaczono dwa stanowiska monitoringowe oraz trzy dodatkowe zdjęcia fitosocjologiczne.

Siedlisko na terenie obszaru natura 2000 zostało wyznaczono na kilkunastu płatach o łącznej powierzchni 6,32 ha.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) związane są głównie z dolinami rzecznyymi w związku z czym wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych. Z fitosocjologicznego punktu widzenia są to zespoły należące do dwóch klas: *Salicetea purpureae* (*Salicetum albae* - łąg wierzbowy; *Populetum albae* - łąg topolowy) oraz *Quercu-Fagetea* (*Fraxino-Alnetum*- niżowy łąg jesionowo-olszowy; *Stellario nemorum-Alnetum glutinosae*- łąg gwiazdnicowy; *Cariciremotae-Fraxinetum*- podgórski łąg jesionowy; *Alnetumincanae*- nadrzeczna olszyna górską; *Caltho-Alnetum*- bagienna olszyna górską). Bardzo trudno określić dla tych jednostek gatunki charakterystyczne, niemniej jednak są to lasy bardzo bogate florystycznie.

Łęgi wierzbowe (zalewane co roku) i topolowe (zalewane co kilka lat) są typowe dla większych dolin rzecznych, ale znane są także ich stanowiska w nietypowych położeniach - np. na brzegach jezior. Łęgi olszowe i olszowo-jesionowe są typowe dla dolin mniejszych cieków, ale mogą występować również na brzegach jezior. Mogą albo być okresowo zalewane, albo pozostawać pod wpływem ruchomych wód gruntowych. Bagienna olszyny górskie pozostają głównie pod wpływem pionowego ruchu wód gruntowych i stagnacji wody. Podgórskie łągi jesionowe zwykle nie podlegają zalewom, lecz pozostają pod wpływem ruchu wód gruntowych. Olszyny źródliskowe rozwijają się na wysiękach i wypływach wód podziemnych - np. na kopułach torfowisk soligenicznych oraz w cyrkach źródliskowych.

Siedlisko 91F0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) na obszarze Natura 2000 Łąki na Młynówką PLH180041 ciągną się wzdłuż potoku Młynówka przez całą jego długość należącą do obszaru. Potok Młynówka charakteryzuje się w miarę naturalnym korytem.

Najlepiej wykształconym zespołem jest *Salicetum albae* pojawiający się fragmentarycznie wzdłuż cieku. Drzewostan budowany jest przez wierzbę białą *Salix alba* i wierzbę kruchą *Salix fragilis*. Duży udział ma również olsza czarna *Alnus glutinosa*, a miejscami pojawia się gatunek inwazyjny robinia akacja *Robinia pseudoacacia*. Warstwa krzewów jest dobrze wykształcona, dominuje czeremcha zwyczajna *Padus avium* i miejscami leszczyna pospolita *Corylus avellana*. Oprócz nich pojawiają się trzmielina zwyczajna *Euonymus europea*, wierzba szara *Salix cinerea*, wierzba trójpręcikowa *Salix triandra* i dziki bez czarny *Sambucus nigra*. Runo jest bogate i typowe dla tego typu lasów. Przechodzą gatunki z następujących klas: *Salicetea purpureae*, *Bidentetea*, *Phragmitetea*, *Molinio-Arrhenatheretea* oraz *Artemisieteae*. Dominują: podagrycznik pospolity

PROJEKT

Aegopodium podagraria, przytulia czepna *Galium aparine*, bluszcz kurdybanek *Glechoma hederacea*, wiechlina błotna *Poa palustris*, jeżyna popielica *Rubus caesius*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*. Również w runie spotyka się gatunki inwazyjne jak kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*, niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera* czy nawłóć późna *Solidago gigantea*, ale także gatunki rzadkie i chronione jak czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* czy cebulica dwulistna *Scilla bifolia* agg.

Ocena ogólna tego siedliska w obszarze to U1. Wynika ona z niskich ocen wskaźników co bezpośrednio rzutuje na słabą i niezadowalającą kondycję siedliska. Głównymi przyczynami obniżenia oceny była: mała powierzchnia i fragmentacja siedliska, nieodróżniona struktura wiekowa, obecność gatunków inwazyjnych (m.in. robinia akacjowa *Robinia pseudoaccacia* w drzewostanie) oraz małe ilości martwego drewna.

Stwierdzonym istniejącym zagrożeniem dla siedliska jest niekontrolowana wycinka drzew żywych i martwych, co prowadzi do zaniku struktury wiekowej drzewostanu oraz małego udziału martwego drewna w siedlisku. Dodatkowo dużym zagrożeniem są nielegalne składowiska śmieci komunalnych zlokalizowane bezpośrednio w siedlisku. Również wyraźnie zaznacza się ekspansja obcych gatunków inwazyjnych, takich jak: nawłóć późna *Solidago gigantea* czy rudbekia naga *Rudbeckia laciniata*. Do zagrożeń potencjalnych należy zaliczyć regulację koryt rzecznych i zmianę ich przebiegu prowadzącą do zniszczenia naturalnej linii brzegowej i roślinności łęgowej. Dopuszcza się prace usuwania szkód powodziowych, zagrażających bezpieczeństwu lokalnej ludności oraz prace mające na celu utrzymanie drożności cieku wodnego.

Zasadniczym celem ochrony dla tego siedliska jest zachowanie powierzchni, struktury i funkcji istniejących płatów zbiorowisk, z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą bogactwa florystycznego. Istotne jest zapewnienie warunków koniecznych do wykształcenia się bądź utrzymania prawidłowej struktury lasu (m.in. starzenie się drzewostanu oraz zróżnicowania pionowego i przestrzennego jego struktury, wzrost ilości martwego drewna). Pełna realizacja tego celu zajmuje jednak długi okres, nawet kilkanaście lat, tym samym wykraczając poza okres trwania PZO. Ponadto ważnym aspektem jest utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych i ogólnego uwodnienia, mających podstawowe znaczenie w kształtowaniu fitocenozy tego typu.

Głównymi działaniami ochronnymi dla siedliska są: usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci, ograniczenie występowania gatunków inwazyjnych wnikających na jego teren, a także ograniczenie wycinania wiekowych drzew oraz usuwania martwego drewna celem podniesienia bioróżnorodności. Ograniczenie wycinki starego drzewostanu poprawi jego strukturę wiekową, pozostawianie martwego drewna zwiększy jego udział w siedlisku.

W odniesieniu do siedliska **9170 Grąd środkowo-europejski subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)**, nie prowadzono badań monitoringowych, gdyż siedlisko to na terenie obszaru Natura 2000 nie stanowi przedmiotu ochrony.

Jednakże w celach dokumentacyjnych scharakteryzowano płaty tego siedliska. Siedlisko reprezentowane przez wielogatunkowe lasy liściaste, których głównym komponentem są grab *Carpinus betulus* i dąb *Quercus sp.* Zajmują bardzo szerokie spektrum glebowe i w związku z tym wykazują silne zróżnicowanie ekologiczne. Grądy są zbiorowiskami o złożonej, wielopoziomowej strukturze (zwykle 3-4 warstw), różnie wykształconej warstwie krzewów i bardzo bogatym składzie gatunkowym runa. Pod względem fytosocjologicznym należą do klasy *Quercus-Fagetea*.

Grądy wykazywane we wcześniejszych opracowaniach w obszarze Natura 2000 Łąki nad Młynówką PLH180041 stanowią niewielki procent i przypisane są do podzespołu *Tilio-Carpinetum*

PROJEKT

typicum. Jest to pięć małopowierzchniowych płatów w południowo-wschodniej części, porastających zbocza o nachyleniu 10-15°. Warstwa drzewostanu jest wielogatunkowa, ale mało zróżnicowana pod względem wiekowym. Nie występuje starodrzew. Tworzą ją w głównej mierze brzoza brodawkowata *Betula pendula*, grab zwyczajny *Carpinus betulus*, czereśnia ptasia *Cerasus avium*, sosna pospolita *Pinus sylvestris*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*, rzadziej występuje klon jawor *Acer pseudoplatanus*.

Warstwa krzewów jest dobrze wykształcona. Oprócz podrostu gatunków tworzących drzewostan występują: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europea* czy dziki bez czarny *Sambucus nigra*. Runo jest bardzo słabo wykształcone i ubogie gatunkowo. Miejscami w ogóle nie jest wykształcone. Z gatunków typowych pojawiają się zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, kopytnik zwyczajny *Asarum europaeum*, przytulinka wiosenna *Cruciata glabra*, nerecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, bluszcz zwyczajny *Hedera helix*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, miódunka ćma *Pulmonaria obscura*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*. W płatach zacienionych w runie wzrasta udział ilościowy gatunków ogólnoleśnych, jak: szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*. Wkraczają również obce gatunki inwazyjne takie jak niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i nawłóć późna *Solidago gigantea*.

W odniesieniu do wszystkich typów siedlisk będących celami ochrony na terenie obszaru Natura 2000 Łąki nad Młynówką PLH180041, a ramach działań ochronnych i w celu zwiększenia świadomości i wiedzy lokalnego społeczeństwa o obszarze Natura 2000 i przedmiotach jego ochrony zalecono również montaż tablic informujących o celach ochrony na terenie obszaru Natura 2000 na obrzeżach obszaru, przy drogach wjazdowych.

Również skutki prowadzenia czynnej ochrony muszą być monitorowane w ramach przewidywanego monitoring skutków działań ochronnych, który jest zaplanowany w odniesieniu do poszczególnych siedlisk.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D, postępie prac nad

PROJEKT

projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 14.01.2015 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000, m.in. Łąki nad Młynówką PLH180041. Obwieszczenie ukazało się również w prasie. Zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w Urzędach Gminy Jasło i Skołszyna. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z Obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez RDOŚ w Rzeszowie za pośrednictwem poczty tradycyjnej, poczty elektronicznej oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wykonując dyspozycje przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, którego celem jest: „zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”, zorganizował i przeprowadził z udziałem Wykonawcy projektu planu, cykl spotkań dyskusyjnych, na które każdorazowo zapraszano wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesu, organy administracji publicznej oraz zainteresowane osoby prawne i fizyczne. Spotkania dyskusyjne odbyły się Jasle według następującego harmonogramu: I spotkanie - 24 kwietnia 2015 r., II spotkanie 14 września 2015 r., III spotkanie 3 listopada 2015 r. (łącznie we wszystkich spotkaniach udział wzięły: 31 osób).

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą, współpracującą z organem sprawującym nadzór nad obszarem, w celu zapewnienia pełnej transparentności procesu planistycznego oraz możliwie jak najszerszego udziału społeczeństwa w opracowaniu treści i ustaleń do sporządzanego projektu dokumentu.

Protokoły z powyższych spotkań zostały umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

Celem spotkań dyskusyjnych było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000 uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotów ochrony, jak również potrzeb i aspiracji osób oraz podmiotów korzystających z obszaru do zrównoważonego rozwoju. Wnoszone na bieżąco, w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski członków grupy, miały realny wpływ na ostateczną treść projektu dokumentu, poddanego następnie, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, procedurze konsultacji społecznych, na zasadach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Obwieszczeniem z dnia 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag

PROJEKT

i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu r. Było ono również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Wojaszówka oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od2016 r. do2016 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.				
2.				

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 12 lutego 2016 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniur.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000.

PROJEKT

Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I oraz gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, natomiast zgodnie z art. 17 mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne.

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Łąki nad Młynówką. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 80 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

PROJEKT

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt. 1.